

Key words: war, Pervomayske; Mykolaiv region, explosions, shelling, occupation.

УДК: 33:355.01(477.73)

Оліфірова М. В.

студентка спеціальності 022 Дизайн, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), marijaolifirova310@gmail.com

Матвієнко Л. В.

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), matvienko_nyk@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВИЩА БІЗНЕСУ НА МИКОЛАЇВщині, ЗУМОВЛЕНІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНОЮ 2014–2024 РР.

У цій статті розкривається становище розвитку бізнесу Миколаївщини у період сьогодення та зміни, зумовлені війною; аналізується діяльність бізнесменів щодо підтримки військових.

Ключові слова: бізнес, підприємства, відновлення, допомога військовим.

Вже понад два роки Україна потерпає від уражень зброєю Росії, її наслідків. В результаті було пошкоджено, перенесено чи реорганізовано різні сфери життя, роботи та бізнесу українців.

В Україні було зафіксовано 18 944 компаній у сфері бізнесу, які переїздили з одного регіону до іншого з початку повномасштабної війни. Найчастіше переїжджають компанії у сфері гуртової торгівлі – 39,4% від загальної кількості. Також в цей список увійшли компанії у сфері будівництва та нерухомості – 6% та 4,4% відповідно.

Варто зазначити, що 173 українські компанії переїхали, але згодом знову повернулися до регіону реєстрації. Проте, 626 підприємств вже неодноразово переїжджали, але так і не повернулись до свого рідного місця реєстрації.

З Миколаївської області за час війни виїхали 756 компаній. А перевели бізнес до регіону – 492 підприємства. Це говорить про те, що відновлення бізнесу Миколаївщини триває: відкриваються нові філії, пропонуються нові продукти на продаж, компанії беруться за нові проєкти – обсяг прибутку регіону зростає.

Роботодавці та підприємці Миколаївщини сплатили до місцевих бюджетів майже 813 мільйонів гривень ПДФО. Цей показник перевищує дані аналогічного періоду 2023 р. на 182,1 мільйона гривень. За січень 2024 р. на Миколаївщині обсяг експорту товарів досяг 101,4 мільйона доларів США. Це 176,5% порівняно з січнем 2023 р. Основний експорт складала рослинні продукти. Жири та олії тваринного або рослинного походження принесли 21,2 мільйона доларів США. Насіння і плоди олійних рослин – 21,6 мільйона, зернові культури – 41,1 мільйона доларів США [4].

Проблема з кадрами теж поступово вирішується: частина переселенців повернулась до своїх будинків і почали працювати. Процес довгий, але не стоїть на місці.

Питання фінансування також лишається відкритим, але не замороженим: багато закордонних компаній бажають вкласти свої кошти в бізнес саме Миколаївщини. Данські компанії, що вже працюють в Україні, шукають співпраці з миколаївськими підприємствами, що полегшить інвестиційний процес для нових гравців з Данії, які планують вихід на український ринок. Данія взяла патронат над Миколаївщиною з перших місяців повномасштабного вторгнення. Цього разу Данія оголосила про новий пакет допомоги регіону. Значну частину спрямують на відновлення енергетики. Загалом у рамках співпраці затверджено програму підтримки України на 64 мільйони євро, з яких 44 мільйони призначено для Миколаївської області.

У червні 2024 р. Данія вирішила надати 33,5 мільйона євро. Ці кошти були направлені на профорієнтацію, відбудову енергетичної галузі та відновлення інфраструктури.

За підтримки міжнародних партнерів реалізується і низка проєктів, спрямованих на відновлення регіону. Зокрема, йдеться про відновлення закладів

освіти та комунальних підприємств. У рамках цього проєкту заплановано відновлено приміщення Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, гімназії № 61 та № 27, які зазнали значних руйнувань під час обстрілів Росії.

У березні 2024 р. Міністерство закордонних справ Данії виділило для Миколаївщини близько 25 мільйонів гривень. Того ж місяця Посол Данії наголосив, що вони не будуть чекати закінчення війни та готові інвестувати в регіон [5].

Миколаївщина – один з регіонів України, який серйозно постраждав в наслідок бойових дій. З самого початку повномасштабної війни в оборону включилися десятки підприємств і фірм, які належать до малого бізнесу. Завдяки їхнім зусиллям на підступах до Миколаєва з'явилися оборонні споруди, вода, а в лікарнях їжа та необхідне обладнання.

Неоціненну допомогу надали Миколаївські бізнесмени військовим в інших областях, надаючи свої продукти та послуги безкоштовно. Наприклад, Андрій Гдовський, який не припиняв своєї роботи з початку повномасштабного вторгнення, а навпаки переформатував процеси виробництва, допомагав військовим та миколаївським лікарням.

«Один з фермерів привіз до Миколаєва 200 літрів молока і попросив щось зробити для наших захисників. Ми переробили цей перший йогурт і це стало початком другого періоду, коли потрібно просто допомагати, просто годувати людей. Почав збирати кошти на більше виробництво йогурту, щоб допомагати містянам», – розповів Андрій Гдовський.

Коли миколаївці отримали достатню підтримку від міжнародних організацій, Андрій почав впроваджувати власний проєкт, називає його креативною кухнею. Виробляє крім чистого, класичного, ще 15 видів йогурту – з ягодами, фруктами, овочами тощо.

«Найцікавіше – ми працюємо з локальними та сезонними продуктами. Наприклад, мало хто куштував йогурт з акації. А ми це зробили. Це було неймовірно круто», – розповідає виробник.

Підприємець говорить, що виготовляють близько 200 літрів продукції на тиждень, до повномасштабної війни було у півтора-два рази більше [2].

Місцеві бетонні заводи надавали блоки для будівництва бліндажів та блок-постів, інші підприємства виготовляли їжаки, щоб встановити їх на шляхах до міста. Крім цього, компанії надавали будівельну техніку: крани, екскаватори та маніпулятори [3].

Отже, в статті окреслено сучасні умови ведення бізнесу на Миколаївщині під час російсько-української війни; проаналізовані зміни та рухливість підприємств в регіоні; наведені приклади змін та нововведень в компаніях, що не залишили Миколаївську область, або були реорганізовані. Завдяки своїй винахідливості підприємці не тільки підвищують свою продуктивність, а й залучають нових партнерів, паралельно допомагаючи військовослужбовцям. Зважаючи на вище сказане, покращення економічної ситуації на Миколаївщині незворотне.

Література

1. Миколаїв за час війни втратив орієнтовно 90% бізнесу – мер. *Інтерфакс-Україна*. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/909201.html> (дата звернення: 23.10.2024).

2. Кльосова Світлана, Бондар Федір. Бізнес під час війни. Миколаївський виробник йогуртів розповів про роботу та допомогу військовим. *Суспільно-політичне інформаційне інтернет-видання «Суспільне Мовлення»*. URL: <https://suspilne.media/mykolaiv/445113-biznes-pid-cas-vijni-mikolaivskij-virobnik-jogurtiv-rozpoviv-pro-robotu-ta-dopomogu-vijskovim/> (дата звернення: 23.10.2024).

3. Шаповал К. Битва за Миколаїв. Як бізнес допомагає місту вистояти під російською навалою. *Forbes.ua | Бізнес, мільярдери, новини, фінанси, інвестиції, компанії*. URL: <https://forbes.ua/company/bitva-za-mikolaiv-yak-biznes-dopomagaemistu-vistoyati-pid-rosiyskoyu-navaloyu-01092022-7991> (дата звернення: 23.10.2024).

4. Бальчінос А. Під час війни з Миколаївщини виїхало 756 компаній. *Інтент :: Суспільно-політичне видання :: Регіональна мережа якісної журналістики*. URL: <https://intent.press/news/economy/2024/pid-chas-vijni-z-mikolayivshini-viyihalo-756-kompanij/> (дата звернення: 23.10.2024).

5. Бальчінос А. Данія запропонувала розвивати бізнес на Миколаївщині. *Інтент :: Суспільно-політичне видання :: Регіональна мережа якісної журналістики*. URL: <https://intent.press/news/society/2024/daniya-zaproponovala-rozvivati-biznes-na-mikolayivshini/> (дата звернення: 23.10.2024).

Olifirova M. V., *Student of the Specialty 022 Design, Education and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), marijaolifirova310@gmail.com*

Matvienko L. V., *Associate Professor of the Department of Social and Humanitarian Sciences and Philosophie, Educational and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), matvienko_nyk@ukr.net*

Peculiarities of the business situation in the Mykolaiv region caused by the Russian-Ukrainian war of 2014-2024

This article reveals the current state of business development in the Mykolaiv Oblast and the changes caused by the war; the activity of businessmen in supporting the military is analyzed.

Key words: *business, enterprises, recovery, assistance to the military.*

Сонечко О. С.

викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії, Навчально-наукового гуманітарного інституту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв),
sonechkoolga@gmail.com

РЕКРЕАЦІЙНІ ТА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ МИКОЛАЇВЩИНИ: МОЖЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ

Виокремлено основні напрямки екологічних та рекреаційних проблем, викликаних військовими діями. Розглянуто основні та альтернативні шляхи їх вирішення після війни.

Ключові слова: природні ресурси, екологічні проблеми, природоохоронні території, мінно-вибухова небезпека, руйнування екосистем.

Повномасштабне вторгнення росіян у лютому 2024 р. означало не тільки початок чергового етапу війни, що її розв'язала Російська федерація проти України. Кожна сфера життя українського суспільства гостро відчуває на собі всі наслідки цієї навали. Знищення військових об'єктів, цивільної інфраструктури, житлового сектору, сільського господарства та промислових об'єктів беззаперечно має негативні наслідки для розвитку країни. Проте, на жаль, не всі питання і проблеми, маючи однакове значення, висвітлюються або йде обговорення щодо можливостей їх вирішення.

За умов постійних військових дій та обстрілів питання, що пов'язані з охороною природного середовища, екологією та збереженням рекреаційних ресурсів, вважаються на сьогодні другорядними.

Можна погодитися з тим, що під час військових дій питання недоторканності рекреаційних ресурсів країни є «не на часі». З іншої точки зору, це питання постало не сьогодні.

Ще з 2014 р., починаючи з окупації Кримського півострова та Донбасу, природні та рекреаційні об'єкти, що знаходяться на тимчасово окупованих